

Badanie specyfiki bezrobocia w wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w zakresie stanu obecnego, perspektyw rozwoju sytuacji na lokalnych rynkach pracy oraz wniosków dla polityki rynku pracy.

Wyniki ankiet realizowanych metodą delficką

Prognozy ekspertów dotyczące zmian sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

powiat miasto Radom

ETAP II

RAPORT

Realizacja: MillwardBrown SMG/KRC
Warszawa, ul. Nowoursynowska 154A

Warszawa, październik – grudzień 2009

WSTĘP

Niniejsze opracowanie zostało przygotowane na podstawie wyników badania ankietowego zrealizowanego metodą delficką.

Badanie przeprowadzone zostało na 250 respondentach w 10 wybranych powiatach województwa mazowieckiego, w tym na 25 respondentach w powiecie miasto Radom.

Ankiety wysłane zostały do ekspertów lub praktyków zorientowanych, z racji wykonywanego zawodu, w problematyce związanej z rynkiem pracy oraz bezrobociem.

Respondenci reprezentowali różne instytucje z terenu danego powiatu: Powiatowe Urzędy Pracy, Starostwa Powiatowe, lokalne kluby pracy, lokalne organizacje pozarządowe, Urząd Marszałkowski, ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie, lokalne prywatne agencje zatrudnienia oraz lokalne firmy doradztwa personalnego.

Zadaniem respondentów było ustosunkowanie się do szeregu kwestii dotyczących lokalnego rynku pracy oraz przewidywanego rozwoju, w nawiązaniu do sytuacji aktualnej.

Wyniki zaprezentowane zostały osobno dla każdego powiatu.

Definicja pojęć:

Poniżej zdefiniowane zostały - występujące w raporcie - najważniejsze pojęcia związane z rynkiem pracy.

- **Stopa bezrobocia:** Procentowy udział liczby bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo, tzn. pracującej i bezrobotnej, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).
- **Wskaźnik zatrudnienia:** Udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, (źródło: <http://www.stat.gov.pl/gus>).

ANALIZA WYNIKÓW DLA POWIATU MIASTO RADOM

Respondentom, jako punkt odniesienia zostały podane wielkości omawianych parametrów z końca grudnia 2008. W oparciu o nie, określili oni przewidywane wielkości parametrów zatrudnienia i bezrobocia, udziałów zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, oraz zmian w strukturze bezrobocia w perspektywie końca 2010 roku.

Eksperti uznali, że stopa bezrobocia pomimo chwilowego wzrostu wróci do dotychczasowego poziomu. W porównaniu z 19,7% dnia 30 grudnia 2008, na koniec roku 2009 miałyby wynieść 20,7%, a na koniec 2010 osiągnąć wartość 19,6%. Jednocześnie przewidywany jest spadek wskaźnika zatrudnienia o ponad 3,2 punktu procentowego, w stosunku do końca roku 2008, ale oczekuje się, że po nieznacznej korekcie wskaźnik osiągnie poziom 33,1% na koniec roku 2010.

Przewiduje się, że w ciągu dwóch lat zajdą tylko niewielkie zmiany w proporcjach zatrudnienia między sektorami rolniczym, przemysłowym i usługowym. Eksperti przewidują nieznaczny wzrost zatrudnienia w sektorze usług kosztem sektora przemysłowego.

Respondenci mają podzielone zdania, co do wpływu ogólnej kondycji gospodarczej w kraju na sytuację na lokalnym rynku pracy. Z niewielkimi nadziejami patrzą również na działania rządu, organizacji powołanych do walki z bezrobociem oraz wysiłki Powiatowego Urzędu Pracy. Największej poprawy oczekują w wyniku rozwoju dotychczasowych i powstawaniu nowych, lokalnych przedsiębiorstw, spodziewają się też dobrych efektów pomocy napływającej z Unii Europejskiej.

Z prognoz ekspertów wynika, że przewaga kobiet wśród bezrobotnych nieznacznie się zmniejszy i proporcje między bezrobotnymi w obu grupach zbliżą się do równowagi. Przewiduje się wzrost udziału mężczyzn wśród bezrobotnych o pół punktu procentowego. Na koniec 2010 udział ten ma wynieść 47,3%. Nie oczekuje się dużych zmian w strukturze wykształcenia bezrobotnych. Nieznacznie spadnie udział osób z wykształceniem gimnazjalnym oraz zasadniczym lub średnim zawodowym, na rzecz osób, które ukończyły liceum ogólnokształcące lub studia wyższe. Z pewnością wynika to częściowo z tego, że coraz mniej jest w społeczeństwie osób z niskim wykształceniem, ale należy również pamiętać, że brakuje na rynku dobrych fachowców, osobom z konkretnym zawodem łatwiej jest znaleźć pracę, a w ostatnich latach wiele osób wybierało zbyt popularne kierunki studiów. Analizując natomiast przewidywania odnośnie zmian w strukturze wiekowej bezrobotnych należy zwrócić uwagę na spadek o 1,2 punktu procentowego udziału osób w wieku 25-44 lata

w ogóle zarejestrowanych, kosztem pozostałych grup wiekowych. Oznacza to, że osoby dojrzałe oraz absolwenci po raz kolejny pozostaną odrobinę w tyle wśród konkurencji na rynku pracy.

Za dominujący problem radomskiego rynku pracy respondenci uznali brak ofert pracy od pracodawców oraz duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie” (75% wskazań). Poza tym, 40% badanych do istotnych problemów zaliczyło niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej.

Za branże schyłkowe, jeśli chodzi o zatrudnienie, respondenci uznali przemysł i rolnictwo. 75% badanych przewidziało likwidacje miejsc pracy w przemyśle i 35% w rolnictwie. Największy wzrost zatrudnienia prognozuje się w budownictwie, gdzie powstawania nowych miejsc pracy oczekuje 75% respondentów. Tendencję wzrostową ma przejawiać również handel oraz sektor usług, choć tam część miejsc pracy ma zostać również zlikwidowana.

85% badanych przepowiada powstawanie małych przedsiębiorstw, tymczasem tylko 30% przewiduje ich likwidowanie. Wynikać to może z dobrych doświadczeń przy przyznawaniu dopłat do otwarcia działalności gospodarczej, gdzie większość nowych podmiotów utrzymuje się na rynku, rozwija i tworzy kolejne miejsca pracy. Prawdopodobnie z przyzwyczajenia do nierentowności państwowych przedsiębiorstw, dużym przedsiębiorstwom respondenci nie wróżą sukcesu, przewidują ich likwidację, a żaden z nich nie spodziewa się powstania dużego zakładu.

Eksperti prognozują sporą aktywność w zakresie powstawania i likwidacji przedsiębiorstw zarówno w powiecie jak i poza jego granicami. Dość znaczące rozpiętości we wskazaniach pokazują różnicę w spodziewanych tendencjach: respondenci spodziewają się nadwyżki przedsiębiorstw likwidowanych nad powstającymi w powiecie i większej liczby nowych niż zlikwidowanych zakładów poza granicami miasta Radom. Obrazuje to pesymizm ekspertów w kwestii nowych inwestycji na terenie miasta.

Lokalny rynek pracy postrzegany jest, jako dość mocno zależny od światowego kryzysu gospodarczego, ale oczekuje się, że w 2010 roku wpływ kryzysu nieznacznie się osłabi.

Eksperti są optymistami w przypuszczeniach o sytuacji na rynku pracy w przyszłości. Przewidują, że sytuacja cały czas będzie się poprawiać. Podczas gdy dzisiejsza sytuacja przez 85% respondentów oceniana jest negatywnie, za 5 lat złej sytuacji spodziewa się już tylko

20%, a za 10 lat – 10% badanych. Dobrej sytuacji po upływie 10 lat spodziewa się, co trzeci badany, choć żaden z nich nie przewiduje, że stanie się to w ciągu następnego roku.

WYNIKI ANKIET DLA POWIATU MIASTO RADOM

1. Prognozy dotyczące poziomu i struktury zatrudnienia i bezrobocia

Tabela 1 Zatrudnienie i bezrobocie – dane na 30 grudnia 2008 roku i prognozowane na koniec 2009 i 2010 roku

	stopa bezrobocia	wskaźnik zatrudnienia
Na 30 grudnia 2008	19,7%	35,7%
pod koniec roku 2009	20,7%	32,5%
pod koniec roku 2010	19,6%	33,1%

Tabela 2 Udział zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010

	Koniec 2008	Koniec 2010
Sektor rolniczy	2,0%	2,2%
Sektor przemysłowy	31,0%	28,9%
Sektor usługowy	67,0%	69,0%

Tabela 3 Czynniki, które będą miały wpływ na rynek pracy i poziom bezrobocia – prognoza na 2010 rok (1 - bardzo pozytywny wpływ; 5 bardzo negatywny wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Działania Rządu	5,0%	15,0%	70,0%	5,0%	5,0%	2,9
Sytuacja gospodarcza w kraju	10,0%	20,0%	40,0%	20,0%	10,0%	3,0
Pomoc Unii Europejskiej	10,0%	40,0%	35,0%	15,0%	0,0%	2,5
Działania Powiatowego Urzędu Pracy	15,0%	30,0%	45,0%	5,0%	5,0%	2,5
Działalność organizacji w powiecie powołanych do walki z bezrobociem	5,0%	35,0%	45,0%	10,0%	5,0%	2,8
Powstanie nowych przedsiębiorstw / zakładów pracy	50,0%	25,0%	10,0%	15,0%	0,0%	1,9
Rozwój lokalnych przedsiębiorstw/ zakładów pracy	50,0%	20,0%	10,0%	15,0%	5,0%	2,0

Tabela 4 Udział kobiet i mężczyzn w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Kobiety	53,3%	52,8%
Mężczyźni	46,7%	47,3%

Tabela 5 Udział osób z poszczególnych kategorii wykształcenia w strukturze bezrobocia – dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Gimnazjalne i poniżej	31,2%	31,1%
Zasadnicze zawodowe	28,5%	27,4%
Średnie ogólnokształcące	9,3%	9,8%
Średnie zawodowe	20,4%	19,7%
Wyższe	10,6%	12,3%

Tabela 6 Udział osób z poszczególnych kategorii wieku w strukturze bezrobocia - dane na koniec 2008 roku i prognozowane na koniec 2010 roku

	Koniec 2008	Koniec 2010
Do 24 lat	14,4%	15,2%
25 – 44 lata	48,8%	47,6%
45 lat i powyżej	36,8%	37,1%

Tabela 7 Diagnoza problemów dominujących w powiecie

Brak ofert pracy od pracodawców	75,0%
Brak kompetencji zawodowych bezrobotnych	30,0%
Brak psychicznej gotowości do podjęcia pracy przez bezrobotnych	15,0%
Niechęć do podjęcia oferowanej pracy legalnej	40,0%
Duży odsetek pracujących w tzw. „szarej strefie”	75,0%
Upadłość / zwolnienia w dużych zakładach pracy w Pana(i) powiecie	30,0%
Inne czynniki	0,0%

2. Prognozy dotyczące powstawania / likwidacji nowych miejsc pracy

Tabela 8 Prognoza dotycząca sektorów gospodarki, w jakich pod koniec 2010 będą powstawały nowe miejsca pracy / będą likwidowane miejsca pracy
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	powstaną nowe miejsca pracy	będą likwidowane miejsca pracy
Przemysł	10,0%	75,0%
Handel	70,0%	15,0%
Usługi	50,0%	25,0%
Budownictwo	75,0%	10,0%
Rolnictwo	5,0%	35,0%

Tabela 9 Prognoza dotycząca wielkości przedsiębiorstw, jakie w perspektywie do 2010 roku będą powstawać / będą likwidowane
(wyniki nie sumują się do 100%, gdyż istniała możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi)

	będą powstawać	będą likwidowane
Małe	85,0%	30,0%
Średnie	35,0%	25,0%
Duże	0,0%	35,0%

Tabela 10 Prognoza dotycząca lokalizacji, w jakiej, w perspektywie do 2010 roku, będą powstawać nowe przedsiębiorstwa / będą likwidowane przedsiębiorstwa

	będą powstawać przedsiębiorstwa	będą likwidowane przedsiębiorstwa
W powiecie	40,0%	65,0%
W województwie mazowieckim, poza powiatem	75,0%	30,0%

3. Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy

Tabela 11 Prognoza dotycząca wpływu kryzysu gospodarczego na lokalny rynek pracy w perspektywie końca 2009 roku i roku 2010 (1 - bardzo mały wpływ; 5 - bardzo duży wpływ)

	1	2	3	4	5	średnia
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2009	0,0%	10,0%	30,0%	35,0%	25,0%	3,8
Wpływ kryzysu na lokalny rynek pracy na koniec 2010	0,0%	10,0%	45,0%	30,0%	15,0%	3,5

4. Propozycja zmian w lokalnym systemie edukacji

Tabela 12 Propozycja zmian, jakie należałoby wprowadzić w ciągu najbliższego roku w lokalnym systemie edukacji, aby dostosować go do lokalnego rynku pracy

▪ Analiza rynku pracy pod kątem zapotrzebowania na pracowników o określonych zawodach i specjalizacjach;
▪ Dofinansowanie i rozwój szkolnictwa zawodowego;
▪ Dostosowanie programów kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy;
▪ Likwidacja liceów profilowanych;
▪ Ograniczenie powstawania klas ogólnokształcących w szkołach zawodowych;
▪ Położenie nacisku na kształcenie zawodowe na poziomie średnim i wyższym;
▪ Rozwój kształcenia ustawicznego;
▪ Rozwój kształcenia w zawodach deficytowych;
▪ Zwiększenie dostępu do praktyk zawodowych w lokalnych przedsiębiorstwach;

5. Prognozy dotyczące ogólnej sytuacji na rynku pracy w różnych perspektywach czasowych

Tabela 13 Prognoza dotycząca ogólnej sytuacji na rynku pracy w powiecie w różnych perspektywach czasowych (1 – zła sytuacja; 5 bardzo dobra sytuacja)

	1	2	3	4	5	średnia
Sytuacja na rynku pracy na dziś	25,0%	60,0%	15,0%	0,0%	0,0%	1,9
Sytuacja na rynku pracy za rok	15,0%	50,0%	35,0%	0,0%	0,0%	2,2
Sytuacja na rynku pracy za 5 lat	5,0%	15,0%	65,0%	15,0%	0,0%	2,9
Sytuacja na rynku pracy za 10 lat	0,0%	10,0%	60,0%	25,0%	5,0%	3,3